

**UCHWAŁA NR LV/418/2023
RADY GMINY WYDMINY**

z dnia 28 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wydminy na lata 2024 - 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2023r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.) Rada Gminy Wydminy uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wydminy na lata 2024 - 2026 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację Programu powierza się Wójtowi Gminy Wydminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

**Waldemar
Antoni Samborski**

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W
GMINIE WYDMINY
NA LATA
2024-2026**

Wydminy, 2024 rok

Spis treści

Strona

1. Wprowadzenie	3
2. Uwarunkowania prawne realizacji programu	4
3. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Wydminy	5
4. Czas realizacji programu	6
5. Odbiorcy programu	6
6. Cele główne i szczegółowe	7
7. Przewidywane efekty realizacji programu	7
8. Realizator programu	7
9. Zadania w zakresie wspierania rodziny	8
10. Poradnictwo specjalistyczne	9
11. Pomoc w formie rodziny wspierającej	10
12. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej	10
13. Źródło finansowania programu	10
14. Zadania programu	11
15. Monitoring i ewaluacja	12
16. Analiza SWOT	13

I. Wprowadzenie

Lokalne samorządy odpowiadają za stworzenie oraz funkcjonowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Jest to niezwykle istotne i trudne zadanie, ponieważ działania na rzecz rodziny, to działania nie tylko na rzecz konkretnej grupy, ale i całej wspólnoty, a jak wiadomo wspierając rodzinę przyczyniamy się nie tylko do jej rozwoju, ale i wzmacniania więzi w całej społeczności.

Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego, jest podstawą życia społecznego z dwóch powodów: dostarcza społeczeństwu nowych członków i najpełniej kształtuje człowieka, przez co decyduje o jakości członków społeczeństwa. Rodzina od zawsze stanowiła podstawową komórkę społeczną, na której opiera się społeczeństwo, w skład której wchodzi odpowiednio rodzice oraz dzieci. Rodzina jako grupa społeczna przekazuje wartości, dziedzictwo kulturowe, a przede wszystkim zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa.

Dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje głównie stymulacji ze strony rodziny, miłości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb. Rodzina jako naturalne środowisko wychowawcze oddziałuje na osobowość każdego człowieka najsilniej i najdłużej, w sposób świadomy lub nieświadomy kształtuje jego wizję społeczeństwa, wyznawane wartości, sposób późniejszego funkcjonowania oraz umiejętności personalne. Rodzina ma za zadanie pełnić określone funkcje tj.: opiekuńczo - zabezpieczająca, socjalizacyjna, ekonomiczna, wychowawcza, kulturalna. Ze względu na pełnienie tych funkcji można wyróżnić dwie kategorie rodzin: rodziny funkcjonalne i dysfunkcjonalne.

Do elementarnych przyczyn występowania współczesnych problemów w rodzinie można zaliczyć pogorszenie się sytuacji ekonomicznej, głównie w związku z wzrastającym bezrobociem oraz znacznym wzrostem kosztów utrzymania oraz życia. Wymienione elementy w dużej mierze wpływają destrukcyjnie na rozwój rodziny, a w konsekwencji na rozwój dzieci w rodzinie. Ponadto, można zaobserwować zwiększenie się liczby rodzin niepełnych, związków nieformalnych czy rodzin zrekonstruowanych, ale także wzrost liczby rozwodów.

Z uwagi na powyższe współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i coraz częściej ma to negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Program Wspierania Rodziny w Gminie Wydminy na lata 2024-2026 jest kontynuacją poprzedniego Programu (Program Wspierania Rodziny w na lata 2020 - 2023) oraz jest dokumentem, który scala podejmowane działania na rzecz rodziny. Prezentowany Program Wspierania Rodziny jest propozycją możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną w Gminie Wydminy.

II. Uwarunkowania prawne realizacji programu

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (tekst jedn. Dz. U. z 1997 r., Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 2230 ze zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1923).

Podstawa prawna działań

Artykuł 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.).

III. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Wydminy

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Wydminy w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Diagnoza została dokonana w oparciu o dane będące w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach. Punktem wyjścia do określenia zadań

Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach. Punktem wyjścia do określenia celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza sprawozdań, wywiadów środowiskowych rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach, a także monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Dla potrzeb Programu, na podstawie sprawozdań zebrano niezbędne dane, w której zawarto informacje podane w tabeli nr 1.

Tabela nr 1.

Wyszczególnienie	Rok 2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	436 891 osób w rodzinie
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	298
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	46
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	45
Liczba rodzin korzystających z zasiłku okresowego	109
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Wydminy 0 - 18 lat	1115
Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy	1468 w tym 791 kobiet

Źródło. Sprawozdanie roczne OPS, stan na 31.12.2022

Z posiadanych danych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach wynika, że na dzień 31 grudnia 2022r. Gmina Wydminy liczy 6012 mieszkańców.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin, pokazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2.

Występujący problem	Liczba środowisk
Ubóstwo	152
Bezrobocie	127
Długotrwała lub ciężka choroba	20
Niepełnosprawność	26
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	10
Alkoholizm/ problem alkoholowy	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2
Zdarzenia losowe	4

Źródło. Sprawozdanie roczne OPS, stan na 30.06.2019

W 2022 r. wsparciem asystenta rodziny było objętych 10 rodzin tj.: 40 osób w tym 14 osób dorosłych oraz 26 dzieci, w których występował problem opiekuńczo wychowawczy. Inne powody deficytów to m. in.

przewlekły alkoholizm/ uzależnienia, niezaradność życiowa, przemoc w rodzinie, choroby psychiczne, rozbitcie rodziny. W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki:

- ➔ 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- ➔ 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- ➔ 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z 2022 roku wynika, że z terenu Gminy Wydminy obecnie jest umieszczonych 10 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz 3 dzieci w placówce opiekuńczo wychowawczej. Łączny koszt utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach ze strony gminy wyniósł: w 2022r. 144 680,88 zł.

IV. Czas realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2024 - 2026

V. Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspokajane są potrzeby rodziców, a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady w niej panujące są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia. O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji, w której:

- ➔ Jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,
- ➔ Występuje problem wykorzystywania seksualnego,

- ➔ Jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc, w tym emocjonalną (szantaż, zastraszanie, itp.) wobec członków rodziny,
- ➔ Jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny
- ➔ (przemoc fizyczna),
- ➔ Występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Podjmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, należy zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak na przykład rozwój cywilizacji. Postawy wielu osób nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka, głównie emocjonalne. Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi, a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

VI. Cele główne i szczegółowe

Cel główny programu:

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Wydminy w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe to:

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi,
- pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wzmocnianie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

VII. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VIII. Realizator programu:

Koordinatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach w partnerstwie z:

- Placówkami oświatowymi z terenu Gminy Wydminy,

- Urzędem Gminy Wydminy,
- Starostwem Powiatowym w Giżycku – Powiatowym Urzędem Pracy,
- Policją,
- Punktem Konsultacyjnym w Wydminach
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku,
- Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Giżycku,
- Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Wydminach,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Giżycku,
- Kuratorami Sądowymi.

IX. Zadania w zakresie wspierania rodziny:

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach
2.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego – psycholog, prawnik.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach, Urząd Gminy Wydminy
3.	Współpraca i wymiana informacji z Ogniskiem Wychowawczym w Wydminach	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach oraz Ognisko Wychowawcze
4.	Finansowanie kosztów pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponoszonych przez rodziny wspierające.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach
5.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminy
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach
8.	Współfinansowanie pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach
9.	Współfinansowanie pobytu dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach
10.	Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach
11.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach, Policja, Zespół Interdyscyplinarny

Dla realizacji zadań zakłada się następujące działania: pomoc i wsparcie asystenta rodziny, wsparcie interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania będą polegały na:

- 1) opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym oraz asystentem rodziny;
- 2) udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 3) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 4) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 5) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 6) wspieraniu aktywności społecznej rodzin;
- 7) motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 8) udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 9) motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 10) udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 11) podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 12) prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13) prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 14) dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny,
- 15) sporządzaniu na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 16) współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 17) współpracy z zespołem interdyscyplinarnym lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uznana zostanie za niezbędną;
- 18) wykonywaniu innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca asystenta rodziny będzie również polegała na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych w skład których wchodzić będą m. in. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca asystenta rodziny lub zespołu powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

X. Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia. Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną. Niezwykle ważnym elementem jest również

dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy.

XI. Pomoc w formie rodzin wspierających

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m.in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy. W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

XII. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

XIII. Źródła finansowania programu:

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 mogą być środki finansowe pochodzące:

- z budżetu gminy,
- z budżetu państwa,
- ze środków unijnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych. Program wspierania rodziny na lata 2024-2026 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela nr 3. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Wydminy:

1. Urząd Gminy Wydminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach	Dowozy dzieci niepełnosprawnych, przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dożywianie dzieci w szkołach, karta dużej rodziny, poradnictwo specjalistyczne m.in.: psychologiczne, terapeutyczne, prawne.
--	---

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach	Praca socjalna, pomoc asystenta rodziny, pomoc finansowa, rzeczowa, aktywizacja społeczno - zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, ognisko wychowawcze.
3. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Wsparcie terapeutyczne, przygotowywanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci, młodzieży, organizacja wycieczek letniego, zimowego, - przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy.
5. Placówki oświatowo- wychowawcze z terenu gminy Wydminy:	Działalność edukacyjno- wychowawcza, psychologiczno - edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, realizacja programów edukacyjnych.
6. Placówka służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
7. Parafie z terenu Gminy	Działalność charytatywna.

Źródło: opracowanie własne.

IV. Zadania Programu

Harmonogram Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Wydminy został przedstawiony, w formie poniższej tabeli nr 4.

Tabela nr 4. Harmonogram Programu.

L.p.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny	1) udział w kampaniach konferencyjnych seminariach , „Dniach Rodziny” promujących wartość rodziny; 2) udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość plakatów, ulotek, - strona internetowa, - ilość programów

		wspierających wychowanie rodziny			
2.	Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	1) Praca socjalna skierowana na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poradnictwo specjalistyczne 2) udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej, pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach, udzielenie dzieciom stypendiów szkolnych; 3) wsparcie asystenta rodziny, pracownika socjalnego w opiece i wychowaniu dzieci	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość porad udzielonych - ilość rodzin objętych pomocą finansową, rzeczową, ilość dzieci dożywianych w szkołach, - ilość przyznanych stypendiów szkolnych, - ilość kontraktów socjalnych
3.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1) Współpraca szkół, policji, służby zdrowia, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, 2) stała współpraca z PCPR jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej, 3) doskonalenie kadry	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	-liczba spotkań, szkoleń, grup roboczych, spotkania zespołu Interdyscyplinarnego, konsultacje specjalistów, konferencji itp.

Źródło: opracowanie własne.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

XV. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określonych w Tabeli 1 i 2 oraz danych dotyczących przemocy w rodzinie, umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy należy je wzmożyć, czy też zmodyfikować. Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzony przez GOPS w Wydminach w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

W przypadku modyfikacji Programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026 dokonano analizy SWOT. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli:

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY WYDMINY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, wsparcie ze strony organizacji pozarządowych	dostęp do środków psychoaktywnych
kampanie społeczne poświęcane zagrożeniom i problemom rodzin	wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) niski poziom współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów
dobrze rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty, ośrodków zdrowia	bierna postawa członków rodzin wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie
funkcjonowanie placówek instytucji wspierających rodzinę m. in. GOPS, PCPR, Punkt Konsultacyjny, dobrze rozwiniętej sieci szkół, ośrodków wsparcia, ognisko wychowawcze. Funkcjonowanie placówek służby zdrowia	niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyciężaniu sytuacji kryzysowych
działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin doznających przemocy w rodzinie	brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia
wsparcie rodziny przez asystenta rodziny oraz zatrudnienie asystenta rodziny w ramach umowy o pracę	przedłużające się procedury podczas postępowań w sądzie
oferta wsparcia specjalistycznego tj.; psychologicznego, terapeutycznego, prawnego dla rodzin i osób przeżywających problemy	zbyt mała liczba asystentów rodzin
funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny,	zbyt mała liczba rodzin zastępczych zawodowych
bogata oferta zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych dla dzieci i młodzieży	niska świadomość w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych

wprowadzenie programów edukacyjno – profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach	brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych
realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i domu” finansującego dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach	
atrakcyjne położenie gminy	
dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom i rodzinom na terenie całej gminy	
rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa służąca rodzinie (boiska, kompleksy sportowe, place zabaw)	
bogata oferta kulturalna dla dzieci i młodzieży zapewniona przez GOK w Wydminach	
realizacja programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wydminy na lata 2024-2034	
SZANSE	ZAGROŻENIA
wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziny	niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów
wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia	braki kadrowe w instytucjach pomocowych (wydłużenie terminów prowadzonych spraw)
poprawa funkcjonowania rodziny, edukacja i uświadamianie społeczeństwa na temat problemów społecznych	stygmatyzacja rodzin niewydolnych wychowawczo, osłabienie więzi rodzinnych, brak rodzin wielopokoleniowych
poprawa sytuacji bytowej dziecka	wysoka dzietność w rodzinach niewydolnych wychowawczo, uzależnianie się rodzin od systemu pomocy społecznej
wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, większe szanse zatrudnienia	przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie i edukację dzieci na Państwo i instytucję
możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych z funduszy krajowych i unijnych	uzależnienia rodziców od alkoholu i środków psychoaktywnych
rozwój zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz zwiększenie ich aktywności fizycznej i	znaczny wzrost sięgania przez młodzież i dzieci po dopalacze i środki psychoaktywne, narastająca

kulturalnej	przemoc u coraz młodszych dzieci
efektywniejsza współpraca rodzin niewydolnych wychowawczo z pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny	wypalenie zawodowe asystenta rodziny spowodowane dużym obciążeniem (liczba środowisk) oraz wykonywaniem nowych zadań
zintensyfikowanie współpracy jednostek pomocy społecznej z Sądem , z Zespołem Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, z Powiatową Komendą Policji, z placówkami oświaty, ze służbą zdrowia, oraz organizacjami pozarządowymi	stereotypowe myślenie rodzin nt. instytucji, organizacji pozarządowych udzielającej wsparcia i pomocy
zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych	zagrożące i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez młodzież i dzieci
zmiana nastawienia rodzin wykluczonych tj. postaw roszczeniowych na współpracę	wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazd za granicę)
zwiększenie liczby rodzin zastępczych o charakterze zawodowym	występowanie syndromu „dziedziczenia biedy”
zintensyfikowanie pomocy kobietom w ciąży i osobom niepełnosprawnym	wzrost kosztów utrzymania rodziny

Niniejszy dokument został opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach.

UZASADNIENIE

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony także ze względu na dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery miłości i zrozumienia. W trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci pomoc może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Wobec powyższego niniejszą uchwałę uznać należy za konieczną i uzasadnioną.